

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima zaposjednutim od 1. kr. rata po cijeni od 3 halera	U Beogradu i u krajevima zaposjednutim od 1. kr. rata za jednu godinu po 2.80
U Hercegovini, Slavoniji, Bosni i Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od 10 halera	U Hercegovini, Slavoniji, Bosni i Hercegovini i Dalmaciji 3.60
Izvan ovog područja po cijeni od 12 halera	U ostalim krajevima Austro-ugarske monarhije 4.50
	U inostranstvu 4.50

Oglasi po cijniku.

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplate Topličin venac broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38.

Ratni izvještaji.

Izvjestaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 25. maja.

Istočno i jugo-istočno bojište:

Nepromijenjeno.

Talijansko bojište:

Veliki napad Talijana, doveo je i fučer na Soči do izvanredno ogorčenih borbi. U lunackoj obrani odoljele su pobjedonosno naše hrabre čete. Svi su položaji bez iznimke ostali u našem posjedu.

Na sjevernom krilu talijanskih napadnih vojski navalio je neprijatelj opet na visine kod Vodice i Svetom Brdu. Osobito je biljesnio boj o visinu 652 južno od Vodice, koju su Talijani u večer zauzeli, ali koju su našli u noći poslije borbe na nož, koja je potrajala nekoliko sati opet povratila. Ovdje jednako kao i na Svetom Brdu ostavio je bježeći neprijatelj na bojištu nebrojene lješevе.

Na visoravni Krasa preduzeo je neprijatelj veliki zasnovani pokušaj prodora. Bez obzira bacali su Talijani svoje mase protiv naših rovova, koji su bili topničkom vatrom znatno oštećeni. Nepokolebljivo i hladna srca dočekali su branioci neprijatelja. Cijeli dan, a na mnogo mjesta i do u kasnu noć vodila se borba o posjed naših položaja na Fajti Hribu i kod Kostanjevice i dalje južno sve do mora. Sva su nastojanja neprijatelja ostala bez uspjeha. Neprijatelj nije nigdje mogao da prodre.

Uspjeh dana imade jednako da se zahvali pješadiji kao i topništvu.

Na 23. maja zarobljeno je 130 talijanskih časnika i 4600 vojnika. Jučer je broj zarobljenika znatno porasao.

Načelnik glavnog stožera.

Izvjestaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 25. maja.

Zapadno bojište:

Front prijestolonasljednika Rupprechta bavorskog:

U Wytschaeten i sjeverozapadno od Armentieresa pošla su engleska izvidnička odjelenja poslije lake topničke pripreme na napadaj.

Osujećen veliki talijanski pokušaj proboja na Krasu. Lloyd George — naklonjen miru?

Odbijena su u borbi prsa u prsa. Na artolskom frontu pojačala se na veće topnička vatra, naročito sjeverozapadno od Lensa i kod Bullecourta. Kod Loosa provalile su engleske sile u naše prednje rovove, iz kojih su međutim protivnapadajem opet istjerane. Na jednom prostorno ograničenom prostoru borba još traje. Sjeverozapadno od Bullecourta izjalovili su se napadaji više engleskih četa pred našim položajem.

Front njemačkog prijestolonasljednika:

Sjeverno od Craonelle-a i zapadno od druma Corbeny-Poutavert slomili su se na veće u velike gubitke za neprijatelja djelimično francuski napadaji, do kojih je došlo poslije živahne topničke vatre. U zapadnoj Champagni pojačala se topnička borbena djelatnost.

Front vojvode Albrechta württembergškog:

Nikakovih bitnih događaja.

Jučeranog je dana izgubio neprijatelj 10 letilica, koje su oborene u vazdušnoj borbi i odbranbenim topovima.

Na istočnom i maćedonskom bojištu položaj je neizmjenjen.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Prepirka oko ratnih ciljeva.

Savjet ruskih radnika i vojnika, koji je u svom prvom početku bio jedinstveni organ za kontrolu, postaje sve više pravi nosilac vlasti, pa u prvom redu nastoji da razbistri prilike, osobito otkada u vladi sjede njegovi povjerenici. On želi da zna, zašto treba da se bori još Rusija. Već prije je ovaj savjet zahtijevao, da se objave tajni ugovori sa saveznicima, ali Miljukov je to odbio. Sada traže radnici isto i imaju ovaj puta sigurno više sreće, jer će barem njihovi drugovi na vladi doznati što i kako je u stvari. Izvan je svake sumnje, da nova Rusija neće ništa da čuje o starim obvezama, pa se javlja, da Rusija najodlučnije traži od svojih saveznika reviziju ratnih ciljeva, pa se u tom pravcu vode već pregovori. Ova

konferencija, na kojoj će se raspraviti razmirice između Rusije i njenih saveznika blće od veće važnosti od svih dosadanih sastanaka državnika sporazumnih sila. Na ovoj se konferenciji ne mogu više one velike diferencije, koje postoje između zapadnih sila i revolucionarne Rusije, da se izmiru jednostavnim i praznim frazama. Načelo rekonstruirane ruske vlade: „nema aneksija i ratne odštete“, daje se vrlo teško dovesti u sklad sa osvajalačkim ciljevima sporazumnih zapadnih sila. One su u odgovoru na posredovni prijedlog Wilsonov dosta jasno prije pet mjeseci objavile svoje ratne ciljeve. Onda su svi ciljevi glasil: uspostavljenje Belgije, Srbije, Crne Gore i Rumunjske; ispražnjenje zaposjednutih oblasti uz odštetu; reorganizacija Evrope, strogo provedenje principa narodnosti, izbacivanje otomanske carevine iz Evrope i uništenje pruskoga militarizma. Iza ovih riječi krija se velika osvajalačka osnova, koja se može provesti samo prema protivniku, koji je posve tučen i uništen. Pita se sada hoće li Rusija i dalje htjeti da sudjeluje u ovoj borbi sa ovim ciljevima, a prije svega hoće li to da i učini; na drugoj se strani nabacuje samo od sebe pitanje, kako misli Rusija, da provede svoje načelo „bez aneksija i ratnih odšteta“. Francuski ministar predsjednik izjavio je prije dva dana u komori, da i Francuska ne želi aneksija, već samo traži ono što joj je oteto, da ne traži nikakve odštete, nego da se radi samo o stvari pravednosti, kod čega će cijeli svijet da bude sudija. Vidi se, da se i Francuska ne želi svezati uz riječi, da se drage volje odriče aneksija, ako dobije natrag Elzas i Lotaringiju. Naravno, da Rusi nijesu zadovoljni ovakim sofisterijama, jer oni traže reviziju ratnih ciljeva. Na posljednju, kad se već radi o povratku svih oduzetih provincija, zašto da se kod toga ide samo do god. 1870. natrag, a ne dalje? Stara frazeologija, prema kojoj se središnje vlasti kod budućih pregovora ne će smatrati kao stranka, nego da će imati da odgovaraju kao pred kakovim sudom, ne vrijedi više za Rusiju, kao što ne vrijedi fraza o pruskom militarizmu. U posljednjoj izjavi nove ruske vlade otvoreno se priznaje, ko je dosada bio pobjedilac, tako da se Rusi danas više ne zagrijavaju za želju za

osvetom Francuza, ni za pohlepu Engleza.

Zahtjevi ruskih vojnika i radnika, koji se već danas mogu potpuno identifikirati sa zahtjevima ruske vlade, jasni su i nijesu dvojni. Rusiji nije do toga, da Francuska dobije Elzas i Lotaringiju, još manje kad ova provincija u opšte još nije zaposjednuta, nego je treba istom krvlju osvojiti. Rusija je javno izjavila, da ne traži za sebe Carigrad, ona nema interesa na svem onom što sporazumne sile nazivaju reorganizacijom Evrope, a što zapravo i jedino znači uništenje Austro-Ugarske i Njemačke. Glavni se interes Rusije sastoji u tome, da očuva svoju teško izvojevanu slobodu, da dodje čim prije do mira i da se može slobodno razvijati. Sve su to interesi, koji ne odgovaraju interesima zapadnih sila. Kad je Rusija bila još caristička; vladala je između nje i zapadne demokracije potpuna saglasnost. Sada, kada je i Rusija postala demokratska, kad se moglo očekivati, da će odnosi između saveznika postati još srdacnijiji, izbljahu između njih protivštine, koje se mogu jedva izgladiti. Ne ćemo pogriješiti, ako prema tome priznamo ruskoj demokraciji veću vrijednost, jer zapadna demokracija sestra je ruskoga carizma. Ruska demokracija hoće pravu slobodu naroda bez svakog nasilja, dok Francuska i Engleska nastoje samo, da prošire svoju vlast i da unište sve narode, koji neće da prime njihov jaram. Sudaraju se dva pogleda na svijet i ako dodje kod toga do kompromisa, ovaj će kompromis biti od vrlo kratke trajnosti. Može se očekivati, da će zapadne sile biti popustljive, jer nerad na ruskom frontu osjeća se teško u Francuskoj i na Soči. Dodje li na posljedku do sporazuma, nastaje pitanje, hoće li moći Rusija, da opet stupi u vojničku akciju. Ruski su se generali vrlo pesimistički u posljednjim danima izjavili o vojsci, a ruski vojnici, koji su revolucijom postigli stanovitu pravu, imaju vrlo malo smisla za jezuitska izvraćanja gospodina Ribota. Ruski vojnici, ako se bude morao opet da bori, on će u prvom redu htjeti da zna, treba li to njegovoj otadžbini, jer za strane interese on ne će proliti nijedne kaplje svoje krvi.

Pokret za mir.

Primirje koncem juna?

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“) Amsterdam, 25. maja.

U holandskim političkim i diplomatskim krugovima misle, da će koncem juna nastati primirje. Na amsterdamskoj i rotterdamskoj burzi favoriziraju se tako zvane mirovne vrijednosti. Smatra se, da se je francusko-engleska oicnziva izjalovila i da je stala ogromna žrtve. Uz to dolazi rat pomoću podmornica i potpuna desorganizacija Rusije. Intervencija Amerike je zakasnila. Upućeni krugovi misle, da se Wilson samo izgovara intervencijom, da bi mogao oružati protiv Japana.

Raspoloženje za mir u Francuskoj.

(Naročiti brzojav „Beogradske Novine“) Budimpešta, 25. maja.

„Az Est“ javlja iz Ženeve: U francuskoj štampi je komentarisanjem Ribotovog govora zavladao raspoloženje za mir. Razni socijalistički listovi, na prvom mjestu „Bonnes rouges“, označavaju govor Ribotov kao pobjedu socijalističke stranke u borbi za mir. Mnogi listovi, koji su još juče tražili podjelu Austro-Ugarske i razoravanje Njemačke, traže danas samo Alzaciju i brižno izbjegavaju da govore o ujedinjenju Slovena i ispunjenju aspiracija Srba, koje su do skoro nazivali žarko ljubljenim Srbima. Najmanje govore o Rumuniji. Svi prednjači „Temps“, koji Rumunje čak ni ne ubraja u saveznike. Izčezle su sve simpatije. Nigdje se ne spominju više Nijemci pogrdnim imenom „Boches“, već kao Nijemci.

Austrijski izaslanici.

Kb. Stockholm, 25. maja.

Zastupnik c. i k. dopisnog ureda javlja: Zbog otvaranja Reichsrata austro-ugarski izaslanici vraćaju se u subotu u Beč. Oni će se u toku juna svakako ova-mo vratiti. Prvih dana juna otpočeće pre-govori s Poljacima.

Englezi skloni miru?

(Naročiti brzojav „Beograd. Novina“) Berlin, 25. maja.

„Vossische Zeitung“ javlja iz Amsterdama: U londonskim diplomatskim krugovima pogovara se, da su Lloyd George i Mac Kanna prijatelji mira. Oni su vodili razgovor s osobama, koje su zatim uputili u Petrograd. Oni misle, da Engleska treba da potpomogne čežnju Rusije za mi-

Podlistak.

Povodom članka „Osobine moderne žene.“

Vrijeme je, da završimo. Vujičev članak o modernoj ženi uzvili je buru. Svakim danom prima naše uredništvo manje i veće dopise za i protiv. Od ovih izabrali smo dva napis: od jedne mlade srpske spisateljice, drugi od gosp. Milorada M. Petrovića.

Time, mislimo, da smo potpuno udovoljili svojoj dužnosti, a sud prepuštamo publici.

U posljednje vrijeme počelo se češće pisati o ženi u „Beogradskim Novinama“. Možda zato što žena nije dovoljno zaposlena u ovom ratu, ima ih već broj nego ljudi, češće se vidi, a ima i ljudi koji su apsolutno besposleni u ovom ratu, pa posmatraju tu pojavu i sude o njoj po svome mentalitetu. U broju 128. „Beogradskih Novina“ izišao je članak o modernoj ženi.

Pa da u oči da pisac — pored širokih sukunja, koje su po njegovom mišljenju svjedok vlasti žene, — nije opazio i veliki broj starih uzanih sukunja a još mnogo veći broj sukunja srednje širine, koje su i veoma praktične. Ni prosto nije htio da opazi. Njemu je zaparalo oko nekoliko širokih ženskih toaleti, pa se bacio osudom na cio žen-

ski svijet. I što je najvažnije na cio beogradske ženski svijet, kako izgleda, pošto je izišlo u „Beogradskim Novinama“.

Htjela bih da gospodin-piscu dokažem da nije imao mnogo prava.

Prvo, to stalno pitanje, kako će se naći ženi pravo mjesto u društvu i kako će ona odgovoriti svojim dužnostima, ne može se riješiti izdvojenom, samo za sebe. Potrebno je uporediti sa riješavanjem pitanja o ženim dužnostima raspravljati pitanja o čovjekovim dužnostima. Nikako ne nalazim da su ljudi u tome daleko odmakli. Po dužnostima i pravu u društvu — možda, ali između dužnosti i prava u porodici ne balansira podjednako vaga. Pisac je ljepo završio svoj članak, i od te njegove misli ja ću i početi:

„Jedna, jedina vrlina, kako za ženu, tako i za čovjeka, jeste: dostojanstvo, koje obvezuje na sve dužnosti i koje natjeruje na poštovanje sviju prava.“ — Tako je.

Treba nam samo jasno postaviti šta su dužnosti žene. Dala ih je priroda, odgovorio bi pisac. — Jeste. Ali naše društvo je razvijeno i pored dužnosti porodičnih daje ženi i drugih društvenih dužnosti. Znači, treba ženu, kao i čovjeka, i za jedno i za drugo spremiti. U tome leži čvor: kako ženu da spremimo i za jedne i za druge dužnosti. Sredstva za to treba da dá društvo, a vlast društvena je u rukama čovjeka. Treba, dakle, on da pruži tu mogućnost. A prirodno je da to za nje-

ga nije laka stvar, jer još uvijek ima posla sa samim sobom. Čovjek treba u mnogome da izjednači ženu sa sobom i da uporedi emancipujući sebe emancipuje i nju. — Za ime svijeta, emancipaciju treba jedanput shvatiti u pravom značenju, a ne kako su je pojedinci ili izvjesno doba shvatili. Treba se ostaviti jetkoga pisanja. Nema smisla prebacivati jedno drugom. Mi samo možemo ruku za ruku napredovati. I zastoj žene, ili njeno naopako shvatanje života, jeste istodobno i zastoj čovjeka i njegovog pogrešno shvatanje života. Ovakva diskutanja su izlišna. Proces evolucije napretka ženina biva sam po sebi, kao što nije ni čovjekov prestao. On će, i ako lutajući, ipak, kao i sve drugo u društvu i prirodi, naći svoj pravi put i dostići svoju pravu metu.

Dakle, ovakvoj diskusiji nema mjesta. Meni je samo čudnovato ovo uopštavanje gospodina pisca, gdje on za ljubav stotak širokih žipana podvrgnu osudi cio beogradske ženski svijet. A znate li, gospodine pišče, da su većinom baš te žene vaspitane u vašem moralu? One baš nemaju nikakvih drugih dužnosti van porodičnih. One su samo žene, retko i majke — obično su ono prvo. I onda — onda naravno vrše dužnost vjerne žene, ali imaju i mnogo vremena da što bolje ispunje dužnosti. Za to je ženi najpotrebnija ljepota, i prirodna stvar je da će ona i upotrijebiti sve načine da njeplja sebe i stvari

oko sebe. I sad vi nalazite to grlješkom, čak manom kod žene — to što joj vi, čini mi se, nehotično preporučujete.

Ponavljam, to i proističe iz toga braka u kome muž želi da mu je žena samo žena i ništa više. E pa! — što tražite, to vam se i pruža. Po najobičnijem socijalnom zakonu: sve što društvo traži, to mu se i daje, to se razvija.

Ali, utješna pojava je za nas — i za čovjeka i za ženu — što je to manjina o kojoj vi govorite. U većem broju čovjek traži nešto više i ljepše od žene, a tako isto ona mu to i pruža.

Ja ne dijelim vaše mišljenje, gospodine pišče. Današnje doba je pravo doba razvitka čovjekovog, pa i ženinog. I baš zato tako jako i padaju u oči, i ako u manjini, te kontrastne pojave.

Drugo, u žene kao i u čovjeka razvijena su estetička osjećanja. A kad se u estefici pretjera nije tako strašna stvar. Ima grijehova i dubljih, i većih, i trajnijih no što je zadovoljavanje estefike. Mogli ste mirne duše pustiti „Hlo-cken“-suknju da prodje kao i sve prolazno u život čovjekovom. A mogli ste se osvrnuti na neke ljepše osobine, koje ima sadanja moderna žena i koje će se, kao i sve što je potrebnije društvu, zadržati duže.

Ima žena, koje su sada mnogo obavezne, koje imaju dužnosti koje im vi rado dajete i u mirno doba ali ne priznajete rado. To je izdržavanje svoje porodice. Riječke i suviše dobro situirane žene izgleda da su danas one va-

še moderne žene o kojima ste govorili.

To su te danas nezaposlene žene. Može biti da ste im u mirno doba povjerili neke društvene dužnosti, vas danas njihova besposlica ne bi jedila. Možda bi one mogle danas negdje uspješno da odmjene čovjeka u nacionalnom radu. To je pogriješka društva, ali nije grijeh žene. Kao što je pogriješka društva što i neke ljude nije uposlila u napore nacionalne zadatke.

Ja ću završiti vašim mislima: „Jedna, jedina vrlina, kako za ženu, tako i za čovjeka, jeste: dostojanstvo, koje obvezuje na sve dužnosti i koje natjeruje na poštovanje sviju prava“. — A — vrijeme i moje pravo — mogla bi reći žena samo: uporedi ruku za ruku sa čovjekom.

II.

Pročitao sam pažljivo g. Vujičev članak pod gornjim naslovom, i odgovore na isti od beogradske dama. Ja se većim delom slažem sa Vujičem. Jedno bih mu zamorio, što tu tako blagodarnu, a i za sada aktivnu temu nije razradio. Onda bi ona bila potpuno pa bi zbog toga otpale one sve žučne nepristojne primedbe „uvredjenih“ dama.

Meni je upravo nerazumljivo čega radi su p. dame tako žučne. Osem ako su sad prvi put čule istinu u oči. Istina je zaista gorka, ali se ispred nje ne može pobeći, niti se ona umaniti jednim nepristojnim tonom, za koji sad tek saznajem, da je tako drag i omiljen damama.

rom, kako bi ovu zadržala za savezni-
cu. Engleski liberali se nadaju vrlo nez-
natnoj aktivnosti od Amerike. Mac
Kanna traži brz mir, da bi se spasao
engleski narodni privredni život. Spre-
ma se temeljna promjena diplomacije
sporazumnih sila i Rusije.

Nova potapljanja.

Kb. Berlin, 25. maja.

Wolffov ured javlja: U Atlantskom
okeanu je ponovo potopljeno 19.000
bruto tona. Među potopljenim brodo-
vima nalazi se veći broj ruskih nau-
žanih brodova, koji su bili na putu iz
Engleske za Rusiju. Sa jednog broda je
zaplijenjen jedan top; jedan je brod bio
natovaren s 5700 tona uglja za talijan-
sku vladu.

Kb. London, 25. maja.

Admiralitet javlja: Engleski trans-
portni brod „Transylvania“ tor-
pedovan je 4. maja u Sredozemnom
moru. Poginulo je: 21 časnik i 373 voj-
nika. Kapetan broda i 1 časnik broda,
kao i 9 ljudi posade podavili se.

Borbe na zapadu.

Obustavljanje ofenzive na zapadu.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Ženeva, 25. maja.

Vojni kritičari „Figara“, „Mati-
na“ i „Journal“a preporučuju sa-
glasno da se prekine francuska i
engleska ofenziva na zapadu do
rekonstrukcije ruske vojske.

Clemenceau opominje, da se ne
treba odavati bezizglednom op-
timizmu u pogledu Rusije.

Neutralna ocjena o propaloj ofenzivi.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Amsterdam, 25. maja.

„Nieuws van den Dag“ piše u
svoje ratnom pregledu: Sto se u fran-
cuskoj komori javno ne govori o ofen-
zivi, po sebi je razumljivo, jer je ofen-
ziva 1917. za sada propala. To se,
razumije se, u komori ne može reći. Ali
svaki čovjek u Francuskoj zna,
da ofenziva nije uspjela. Među-
tim će Havasovi izvještaji i dalje
trditi, da je cilj napada postignut. S toga
se ne može u komori iznenadno reći, da
to nije slučaj.

Ruski haos.

Ruski vojnici za mir.

(Naročiti brzojav „Beograd. Novina“)
Stockholm, 25. maja.

U Kiewu je održan kongres izas-
lanika radničkog i vojničkog savjeta
južno-ruskih kotara, na kome je govornik
vojničkih izaslanika doslovno ovo
rekao: „Drugovi iz streljačkih rovova
pružaju vam ovdje ruku. Junački su
umirali i još umiru za otadžbinu, ali
svi žude za mirom i mole vas,
da se prestane sa izlišnim
svjetskim klanjem“. Dugotraj-
nim pljeskanjem ruku kongres je poz-
dravio taj zahtjev za mir. U kongresu
su učestvovali izaslanici svih dijelova
Bruslovljeve vojske.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Stockholm, 25. maja.

Iz Petrograda se javlja:
Izaslanstvo vojničkog savjeta 38.
pješačkog puka predalo je koalicionoj
vladi odluku, u kojoj se veli:

„Mi hoćemo mir. Mi branimo
samo rusku slobodu. Prošla vlada nije
nas htjela razumjeti i izdala je otadž-
binu, samo da bi održala moć u svojim
rukama. Vojska neće dozvoliti, da bur-
žoazija stavi svoju tešku ruku na pro-

Ja volim da studiram ženu, ovi ra-
tovi dali su mi puno prilike, da moja opa-
žanja proširim, i da dodjem do zaključaka,
od kojih nikad neću odstupiti.

Za vreme balkanskog rata, žena je
dala potpunu i vernu sliku sebe — ovoga
rata je u mnogome dopunila. Da bi se
razumeli moram da kažem, da ja ovde
mislim na srpsku ženu.

Za vreme balkanskog rata, dok su
muževi, očevi i braća, ginuli po Albaniji,
pred Jedrenom, na Skadru it.d., Beograd
je bio gnezdio besa i luksusa. Slobodne
potpuno, one su tu svoju slobodu zloupot-
rebile, i bezbrižno se bacile u vrtlog ži-
vota, da su nepristrasnom posmatraču
bile komične i izazivale sažaljenje, ako
ne odvratnost. Jedna mala pauza, prove-
đena u miru izgledalo je, da će zagladiti
mnoge greške žene. Toga bi možda i bilo,
da nije došao ponovni rat, kad su se žene
opet dočepale slobode, slobodnog života
i kretanja, i kad im se učinilo već ostva-
ren njih vaikašniji san o emancipaciji.
E ali ovaj rat, koji je dugotrajniji od
prvog doneo je puno briga ženama, koje
nisu navikle da vuku na svojim plećima,
pa prema tome i puno razočarenja u lepju
emancipaciju.

Ali ženi nije trebalo mnogo pa da se
pribere. Tako je i bilo. Po prirodi lukava
i dovijljiva, ona je sebe sad proglasila za
veliku mučenicu, i jednu prirodnu duž-
nost svoju proglasila za nezasluzenu
patnju.

Ja sam pratio razgovore između
muževa i žena, u oglasima „Beogradskih

letarijat. Strpljenje vojnika se ne može
više stavljeti na nove pokuse. Mi se
odričemo svih imperijalističkih želja i
tražimo, da se odmah obnaroduju ko-
načni uslovi za mir. Gražimo da se ob-
naroduju svi tajni ugovori sa savez-
nicima.

Držanje ruskih muslimana.

(Naročiti brzojav „Beograd. Novina“)
Bern, 25. maja.

„Bund“ javlja: Od 14. do 21. maja
trajao je u Moskvi skup ruskih musli-
mana, kojih u Rusiji ima oko 20 milju-
na. Muslimani su protestovali protiv
imperijalističkog programa kadetske
stranke i Miljukova.

Zahtjev za objavom tajnih ugovora.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Stockholm, 25. maja.

Ruski radnički i vojnički savjet je
sa 340 protiv 46 glasova tražio, da pri-
vremena vlada objavi tajne ugovore
Rusije sa saveznicima.

Važne konferencije u Petrogradu.

(Naročiti brzojav „Beograd. Novina“)
Stockholm, 25. maja.

Prema petrogradskim vijestima je
ministar spoljnih poslova Tereščenko
imao konferenciju s poslanicima savez-
nih zemalja, koja je bila vrlo uzru-
jana.

Tereščenko je razložio diplomatima
politička načela ruske revolucione demok-
racije, pa je tom prilikom iznio osno-
vu praktičnog izvođenja mira
bez aneksije, koji izaziva potrebu re-
vizije saveznih ugovora.

Dva dana poslije toga su poslanici
saopštili ministru spoljnih poslova, da
su zapadne sile gotove sazvati ko-
nferenciju sporazumnih sila
radi pretresa buduće uloge Ru-
sije u zajedničkom ratu. Engle-
ska ne može priznati, da oblik
mira bez aneksija važi za op-
štu politiku i da je on moguć;
taj oblik potiče samo iz ruskih želja, da
dodje odmah do mira.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Kopenhagen, 25. maja.

Drugi petrogradski brzojavi tvrde, da
predstoje važni pregovori između Ru-
sije i saveznika o reviziji ratnih cilje-
va. Po vijestima s druge strane, ti su
pregovori već otpočeli. Čim je Tereščenko
primio upravu ministarstva spoljnih po-
slova odmah je stupio u vezu sa savez-
ničkim vladama i saopštimio, da u ru-
skom narodu vlada opšta želja
za mir. Rusija ne misli o zasebnom mi-
ru sa središnjim vladama, ali tako i-
sto ne može potpomagati ni rat-
ne osnove sporazumnih sila, ko-
ji teži za osvajanjem. S toga Rusija traži
promjenu svojih ugovora sa sporazum-
nim silama.

**Ubrzanje sastanka ustavotvorne skup-
štine.**

Kb. Petrograd, 25. maja.

Vlada je preduzela mnoge mjere,
kojima će se ubrzati sastanak ustavo-
tvorne skupštine. Prva sjednica odbo-
ra, koji ima da izradi izborni red, biće
7. juna.

Spoljni komite u ruskom kabinetu.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Haag, 25. maja.

„Daily Telegraph“ javlja iz
Petrograda: Spoljnim odnosima Rusije
će u buduće upravljati jedan komite, u
kome će biti Lwow, Tereščenko, Ke-
renskij i vjerovatno Čeretelji kao pred-
stavnik socijalista. Taj odbor će prije
svega preduzeti preuredjenje zastup-
ništva u inostranstvu. Prvi mu je rad
bio, što je opozvao najmenovanje Sa-
zonova za poslanika u Londonu.

Novina. Oni su zaista i poučni i intere-
santni. Jedna n. pr. gospodja piše svome
mužu:

„Ostavio si nas da se mučimo i pa-
timo, a ti tamo uživaš — kao što si nau-
čio. Zнала sam da si nebriga, i da ti je
porodica uvek bila posljednja briga, ali
nisam verovala, da te ovaj rat nije mo-
gao opametiiti. Sačekaćemo svršetak ovog
strašnog rata i onda će mo se razra-
čunati“...

Posle izvesnog vremena ta ista g-dja
piše mužu:

„Dragi i dobri naš tatice. Primili
smo četiri tvoje pošiljke, i to u jedan
mah u iznosu 1600 kruna. Kako si nas
obradovao. Piši nam i pošalji nam tvoju
sliku jer smo te se mnogo uželeli. Svi te
mnogo volimo i ljubimo, a najviše tvoja
... N.“

Žena može na sve zaboraviti, ali na
koketeriju nikad. To najzad nije za veliku
osudu. Jer samo koketna žena može biti
i ljupka, a ljupkost je jedna od najlepših
osobina u žene. Kod naše srpske žene ko-
ketnost je shvaćena potpuno pogrešno,
i ona u težnji da bude moderno koketna
žena, kod koje se koketerija javlja i su-
više diskretno, radi čega je prijatna i
privlačna, ona pravi skokove, pa je onda
smešna, i za žude koji umeju da odabiraju,
one su predmet zabave, ako ne i obične
igračke. Zbog toga su mnoge od njih, u
zabludi, da one zaista predstavljaju mo-
dernu ženu, bile žrtve te svoje zablude.
Jer uvek je bilo i biće kod ljudi pustolova,
koji će za te tičice spremni zgodan lepak.

**Boljševiki protestuju protivu rekon-
strukcije kabineta.**

(Naročiti brzojav „Beograd. Novina“)
Stockholm, 25. maja.

„Politiken“ javlja iz Petro-
grada: Boljševiki su protestovali pro-
tivu izvršene rekonstrukcije kabineta,
oni traže čisto socijalističku vladu. S
toga se sadanjem kabinetu predskazuje
kratak vijek.

**Radnički i vojnički savjet protiv ratnih
ciljeva sporazumnih sila.**

(Naročiti brzojav „Beograd. Novina“)
Amsterdam, 25. maja.

Kako pariski „Temps“ javlja, po-
novno je nastala jaka zapetost između
vlade i radničkog i vojničkog savjeta u
pitanju ratnih ciljeva. Radnički i vojnički
savjet zadržava sebi pravo, da se
odvoji od sporazumnih sila, ako one ne
bi pristale na one ratne ciljeve, koje je
radnički i vojnički savjet postavio.

**Opšti kongres svih radničkih i vojničkih
savjeta.**

(Naročiti brzojav „Beograd. Novina“)
Stockholm, 25. maja.

Upravni odbor ruskog radničkog i
vojničkog savjeta je riješio, da na dan
14. juna sazove opšti kongres svih rad-
ničkih i vojničkih savjeta Rusije.

Kerenskij na putu.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Petrograd, 25. maja.

Ministar Kerenskij je danas u po-
dne otputovao zasebnim vozom, da
pregleda sve frontove.

Japan i Amerika.

Japanski pisac i političar Šuriro
Jumanaki objelodanio je u „Chi-
cago Chronicle“-u jedan članak,
koji jakim svjetlom rasvjetljuje raspolo-
ženje u Japanu protiv civiliziranog za-
pada uopće, a protiv Amerike napose.
Jumanaki ovako zaključuje:

„Pored mnogih američkih delega-
cija, koje nas često pohadjaju, a koje
mi tako srdačno dočekujemo u Japanu,
dok se upućenom Japanu iz potaje
potisnijih otimlje, zna čitav japanski
narod, da se sve to bliže primiče dan
konačnog obračunavanja među bijelim
i žutim plemenom i da će se ta divovska
borba voditi na američkom zemljištu i
na obali Tihog okeana“.

Pisac u svome članku iznosi citata
iz govora i članaka japanskih državni-
ka i književnika, koji karakteriziraju
japanske nazore. Tako je n. pr. grof
Okuma u govoru, kojim je otvorio
novosnovanu obrambenu komisiju, re-
kao među ostalim i ovo:

Strategijsko načelo, da moramo po-
znavati i sama sebe i neprijatelja, ne
smijemo nikad izgubiti s vida. Neprija-
telstvo među istokom i zapadom ima
korijena u arogantnom uvjerenju zapad-
nih naroda, da su Azijati niža rasa i da
ih zapad može lako pokoriti.

Ali nadmoćnost zapada nije stara
već nekoliko vijekova. Istok će opet
osvojiti svoju nekadašnju poziciju u
svijetu, istom bude razumijevao isko-
ristiti kako treba svoju vlastitu civili-
zaciju. Japan će vršiti ulogu vođe, da
se ta svrha postigne.

Mi smo sad u toliko zaposleni, da
sredimo našu kuću i da je pripravimo
za ono što će doći“.

Drugom je jednom prilikom, u jav-
nome govoru, rekao grof Okuma:

„Ne će se ispuniti san o vječnome
miru, dokle god budne i jedne nacije,
koja se u moralnom ili intelektualnom
pogledu bude smarala boljom od bilo
koje druge“.

U jednoj narodnoj skupštini, dr-
žanoj u pozorištu Kahuki i na kojoj su

Žena je retko kad zadovoljna svojom
domaćom srećom. Što dublje zalazi u
godine, tim manje. Ona u samoći, prevr-
će već požutele listove svoje pro-
šlosti i u njima traži uspome-
ne, koje je vezuju za neki srećno
preživeli trenutak. Ona je u stanju da se
na jednom malom prizraku te preživjele
sreće sunča, uživa, da uzdiše i plače, i u
takvim trenucima, njoj su mračni i mrski
kuća i ognjište, i ona onda guta medeci-
ne, ili pijevinja krompire na glavu, da leči
svoje bolesne nerve.

Ta nervna groznica, u koliko je
opaženo, snalazi žene u tridesetim i če-
trdesetim godinama. Od skoro su pošli
korak dalje. Sad još i u pedesetim go-
dinama, žena, koja je već davno majka,
punica i baba može da izigrava lju-
bomornu mladunicu, i pokušava da
draži na ljubomoru.

Kaže se: da je čovek onoliko star,
koliko on sam oseća. To je tačno, ali
je tačno i to, da se čovek ili žena, a
žena tim pre, ne može osećati u pede-
setim kao u tridesetim godinama. Naše
žene su i to shvatile na svoju ruku, po-
grešno kao i sve.

U drugom svetu, gde su i kultura
i umetnost dosegle do najzelenije visi-
ne, žene su zasejane po svima grana-
ma državnog i društvenog života. Ta-
mo imamo žene koje su sveštenice, su-
dije, naučnici, romansijeri, pesnici, na-
rodni zastupnici i vođe, tamo žene ra-
de sve moguće zanate i svojim ukus-
om stvaraju modu. One su berberki,

bill i mnogi članovi japanske vlade, je-
dan je politički prijatelj grofa Okume
rekao ovo:

„Pored udvornih a lažnih izjava
naših državnika, da smo mi Japanci na-
dojeni najsrdčajnijim osjećajima prema
američkom narodu, a ono ćemo ipak u
četiri godine dana osvojiti čitav ameri-
čki posjed u Tihom okeanu i predu-
zeti ekspediciju protiv američke oba-
le. I tu ćemo, na američkom kontinen-
tu, jednom za uvijek riješiti važno pi-
tanje, da li je žuta rasa dorasla ili nije
bijeloj rasi, koja onako bezobrazno tvr-
di, da smo mi „Mongolci“ podređena
rasa, koju treba ponižiti i s kojom tre-
ba prezirno postupati.“

Prof. Kambe, nastavnik na car-
skoj univerzi u Kijotu, objelodanio je
jedan članak o rasnom pitanju. Kambe
ovako zaključuje:

„Mi se dičimo, da smo velika sila
prvoga reda, a ono ipak isključeni smo
iz Amerike jer „neželjeni“. Čak i u
Evropi žuta se rasa smatra bijelju ne-
doraslom.“

S crncima se postupa prezirno ra-
di njihove slabije intelektualnosti. Ali
da su cruci na istom stepenu intelektu-
alnosti kao i bijela rasa, a ono bi se na
njih ipak s prezirom gledalo. Stoga
leži naša jedina nada u našoj sili. Bud-
nemo li jednom dovoljno jaki, jedino
ćemo tada moći slobodno putovati iz
jedne zemlje u drugu, Japan se mora
na to odlučiti, da pravica izvojsiti po-
bjedu, pa puklo kud puklo!“

Evo šta piše prof. Kavakami,
takodjer član Kijotske univerze, u ja-
panskoj reviji „Osaka Asahi“:

Od preko 2000 godina japanska je
kry ostala čista i nepomućena. To je od
Japana učinilo ono što je danas. Nije
pusta hvalisavost, kad Japanac zbori o
neprelomljenoj crti svoga carskoga
doma. U naciji gdje je kry pomiješana,
nije moguće da vlada slobodnost osieća-
nja i mišljenja. I stoga možemo slobod-
no tvrditi, e je japanskoj rasi sudjeno
vršiti ulogu vođe među najvećim u
nacijama na zemlji. Ja ozbiljno vjeru-
jem u budućnost našega naroda i molim
se, da se to što prije ispuní.“

Dr. Siratori, profesor na uni-
verzi u Tokiju, ovako je pisao u službe-
nom listu japanske vlade:

„U japanskoj ratnoj sposobnosti
zapad ne vidi drugo već opasnost, da
tatarske orđije ne pregaze opet Evro-
pu, kao i u staro doba. Stoga hoće da
poplaše Japan i da ga drže na uzdi, pa
mu ne ustupaju ništa prirodna prava,
koja se davaju drugim civilizova-
nim narodima.“

Ali Japanci nijesu ropске rase ni-
ti podnose uvredu ili nepravdu na la-
ku ruku. Oni zahtjevaju mjesto što im
se dolikuje među najboljim rasama na
svijetu. Oni drže, da njihovi predci ne
zaostaju porijeklom nipošto za evrop-
skim rasama, iako nijesu iste krvi.“

Ajzan Jamaji, jedan istaknuti
politički književnik, piše o japansko-
američkom pitanju među ostalim ovo:
„Amerika je otvorila Japan i sebi
u svijetu, jer je bila dovoljno jaka, da
to mogne učiniti.“

Da je flota admirala Perryja bila
slabija od japanske, tad ne bi Japan bio
pristupačan inostrancima.

Stoji li sad stvar tako, da pored
poziva američkog admirala Japanci ne
bi više smjeli poći u Ameriku, kad ne bi
Japan imao dovoljno snage, da svojom
voljom prođre?

Na to pitanje treba da odgovori
Amerika, a ne Japan.“

Šuriro Jumanaki veli još u svome
članku, štampanom u „Chicago Chro-
nicle“-u, da se izjave, koje je on citi-
rao, ne smiju shvaćati kao lična mišlje-
lja pojedinačnih ljudi, jer se u Japanu
— zbog stroge cenzure — ne smije sa-
da ništa štampati, što se usve i posve
ne poklapa sa vladinim mišljenjem.

krojači, modiskinje, kočijaši, tramvaj-
ski konduktteri, a u poslednje vreme čak
i ložari na željezničkim mašinama, ra-
mo se je žena donekle emancipovala i
stala uporedo sa čovekom, dok je opet
čoveku u svemu dala prvenstvo. Srpska
žena ne može i ne sme za dugi niz
godina govoriti o emancipaciji. Ona
mora prvo sebi stvoriti pravilan i nor-
malan položaj u društvu, ona ga mora
steći i izvojevati svojim sopstve-
nim radom, i onda će to emancipo-
vanje samo po sebi doći. Srpska žena
nije još dorasla za potpunu slobodu, jer
je nedovoljno kulturna, i ja ne bih ni
malo preterao, kad bi se poslužio onom
zlatnom Ničeovom izrekom: „Ne zabo-
ravni na bič, pre nego što podješ kod
žene!“

Može biti, da je Niče mislio, kad je
to kazao na srpske žene podobne onim
trima gospodjama, koje su i u odgovoru
g. Vujiću utvrdile tačnost Ničeovog
mišljenja.

Na kraju moram da priznam da ima
i časnih i vrlo retkih izuzetaka, retkih
i svetlih kao sunca i Božanstva, koji se
nikad ne spuštaju u ponor besposlene
svakidašnjice. Oni na svom domaćem
ognjištu i pod svojim krovom, u krugu
svoje dečice i muža nalaze jedinu sre-
ću u životu, koja postoji. One ne razbi-
raju za principe modernih žena, i one
se od njih sklanjaju i beže, ja takvim
srpskim ženama pristojno skidam kapu
i sklanjam se. M.

Energično držanje Španije.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Bern, 25. maja.

Na notu Francuske, koja Španiji
prijeti, da će sporazumne sile uzeti u
svoje ruke pomorsku policiju u špan-
skim vodama ako bi se Španija pokaza-
la da je za to slaba, odgovorila je ma-
dridska vlada, da će spriječiti
svako miješanje u svoje stvari
ri da će sama vršiti pomorsku poli-
ciju.

Amerika u ratu.

Amerika protiv neutralaca.

Kb. Rotterdam, 25. maja.

„Nieuwe Courant“ javlja iz
New-Yorka: Kako „Tribuna“ javlja, Sjedi-
njenje Države obratiće se neutralima sa
zahtjevom, da svoje brodove stave u
službu sporazumnih sila, inače će za
njih američki trg biti zatvoren. List veli,
da je glavni predmet savjetovanja sa
engleskom misijom bilo određivanje o-
broka neutralcaima.

Neograničeni podmornički rat.

Posljedice neograničenog podmorničkog rata.

Kb. Bern, 25. maja.

U pristaništu Bordeaux sa svim
je pretao saobraćaj brodova. Ima oko
60 ukotvenih brodova, koji ne izlaze
zbog straha od podmornica. Prenašanje
vojske vrši se preko Marseillesa.

Dnevne političke vijesti.

Njemački car na zapadnom frontu.

U toku nedjelje car je posjetio če-
te koje se bore na zapadnom frontu.
On se bavio kod mnogih četa, koje su
učestvovali u borbama kod Arrasa, na
Aisni i u Champagni, u bolnicama i kod
vojskovođa, kao i kod vođa vojne
grupe bavarskog prijestolonasljednika
Rupprechta i njemačkog prijestolonas-
ljednika. Car se jutros vratio u glavni
stan.

**Francuski general za napuštanje spo-
rednih bojišta.**

U jednom članku časopisa „La Gu-
erre“ govori general Verraux o mo-
gućnosti, da bi zbog ruskog mirovanja
Turci mogli potisnuti Engleze iz Pale-
stine i Mesopotamije, da se sve bugarske
divizije bace protiv Sarraila i da nje-
mačke trupe sa istoka pojačaju one na
zapadu. Treba blagovremeno preduzeti
potrebne korake, da se sporedna bojišta
napuste pa da se sve koncentriše na fran-
cusko-engleskom frontu.

Francuska komora.

O prekjucheranjoj sjednici francuske
komore javljaju pariški listovi: Poslije
govora ministra predsjednika Ri-
bota otpočeo je pretres pitanja o snab-
dijevanju. Poslanik Compere Mor-
el živo je kritikovao držanje vlade, a
naročito ministra za snabdijevanje
Violetta zbog njegove sprostosti i obzir-
ivosti u koracima, koji se tiču snabdi-
jevanja stanovništva. On je tražio, da se
zavedu karte za meso i mlijeko. Pos-
lanik Vaseur je izjavio, da je pitanje o
snabdijevanju ugljem sa svim nedovolj-
no riješeno. Mnogi su poslanici podni-
jeli zakonski prijedlog, kojim se vojni
zakon dopunjuje jednom odredbom,
prema kojoj se protivu svih zapovjed-
nika zborova i generala, koji bi hotimi-
ce ili iz nepažnje počinili pogriješke,
mora povesti krivična istraga. Obrazla-
žući predlažuć za ostrim glasom re-
kao, da dosad francuskom narodu nije
poznat ni jedan slučaj, da je za vojničke
neuspjehe odgovorni

Manifestacije za Španjolsku u Buenos Airesu.

Po jednoj vijesti lista „Abc“ priređene su u Buenos Airesu velike simpatične manifestacije prema Španiji zbog njene politike neutralnosti. U toj manifestaciji je učestvovalo 60.000 ljudi.

Njemački socijaliste o ruskim i francuskim zahtjevima.

O govoru Ribota piše berlinski „Vorwärts“: Ribot traži da se u stupi Elsas i Lotaringija i da se isplati izvjesna svota novca. Ribot vrlo dobro zna, da poslije tri godine strašnoga rata ni jedan Nijemac ne misli na to, da mir po takvu cijenu kupi. Ribot ističe saglasnost Francuske naročito s Rusijom. Ali je to očevitna neistina. Rusija ne traži povećanje svoga zemljišta, Francuska to hoće. Rusija se odriče ratnih odšteta, Francuska ih traži. Rusija hoće mir, Francuska rat. Veće svojnosti u gledištu i namjerama ne mogu se ni zamisliti. — Njemački narod u opšte ne može da pojmi, kako Ribot može zahtijevati, da Njemačka ustupi njemačke zemlje i da plati nebrojene milijune, kad još nije ni pobijedjena. Od krajnjeg konzervativca do krajnjeg socijaliste nema u Njemačkoj ni jednog čovjeka, koji bi govor Ribota drukčije smatrao, nego li kao onu poznatu propovijed lišice kokoškama.

Izostanak američkih municija i brodova.

„Daily Telegraph“ javlja: Od 1. aprila nije ušao ni jedan američki municijoni brod u englesko pristanište. Povodom nestašice uglja u Italiji, primila je Engleska izradu većeg dijela municije za Italiju.

Dnevni događaji.

Njemački car caru i kralju Karlu povodom katastrofe u Gyöngyösu.

Njegovo Veličanstvo car Vilim poslao je caru i kralju Karlu brzojav kojim je, iskrenim riječima izjavio svoje saučešće povodom katastrofe požara u Gyöngyösu, na koji je car i kralj Karlo odgovorio riječima iskrene blagodarnosti.

Odlikovanje 3. pješacke divizije.

Streffleursov vojni list javlja: Njegovo Veličanstvo je naredilo, da 3. pješacka divizija nosi u buduću naziv „divizija runo-lista“ (Edelweiss-Division).

Štrajk u Engleskoj.

Prema zvaničnim podatcima štrajkuje sad u cijeloj Engleskoj 68.000 radnika raznih industrija, dijelom zbog skupoće životnih namirnica, a dijelom što se pozivaju na ponovni pregled već oslobodjeni radnici.

Zabrana alkohola u Uniji.

„Frankfurter Zeitung“ javlja iz Haaga: „Daily Telegraph“ javlja iz New-Yorka: Idući nedjelja baviće se kongres pitanjem o zabrani alkoholnog pića u cijeloj zemlji. Gubitak dohotka tom zabranom prećice 78 milijuna dolara. U pojedinim krugovima se strahuje, da će u ratno doba odobrena zabrana alkoholnog pića ostati u svojoj važnosti i poslije rata.

Grad i okolica.

Dnevni kalendar.

Danas je subota 26. maja; po starom 13. maja. Rimokatolički: Filip Nerij pr.; pravoslavni: Mučenica Glikerija. — Sunce se rđaja u 4:12, a zalazi u 7:43.

Beogradski orfeum: Početak predstave u 7 sati na veče.

Paroplov izmedju Zemuna i Beograda kreće iz Beograda za Zemun od 6 sati u jutro do 9 sati na veče svakoga sata osim u 1 sat poslije podne. Polazak iz Zemuna za Beograd od 5:30 u jutro do 8:30 na veče svakoga sata osim u 12:30 poslije podne.

Kinematografi: Vojni kino (Koloseum): U 6 sati poslije podne predstava za vojnike, a u 8:30 na veče predstava za časnike. — C. i k. gradjanski kino (Paris): U 6 sati poslije podne predstava za gradjanstvo.

Casnička i činovnička kasina otvorena je do 12 sati u noći.

„Grand Hotel“: Dnevno koncert. Početak u 6 sati poslije podne.

Posjeta bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brčko“: od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Briam“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne.

Rimokatolička služba Božija.

Sutra na Duhove 27. maja, služiti će se:

1. U konaku: u 8 sati u jutro sv. misa za vojnike, kojoj ima slobodan pristup i gradjanstvo.

U 10 sati talijanska propovijed i sv. misa za talijanske zarobljenike.

2. U župskoj crkvi (Poslanička ulica): u 8 sati u jutro sv. misa za školsku djecu. — U 10 sati njemačka propovijed i velika sv. misa.

U pol 7 na veče majska pobožnost, koja se i u radne dane u isto doba drži.

Danas prije majske pobožnosti njemačka propovijed.

Na drugi dan Duhova (28. maja) služiće se samo u župskoj crkvi u 8 sati tiha sv. misa, a u 10 sati srpsko-hrvatska propovijed i velika misa.

U radne dane počima prva sv. misa u pol 7, a druga u pol 8 sati u jutro.

Protestantsko bogoslužje.

Sutra na duhovsku nedjelju vršiće se u evangeličkoj crkvi (Vuka Karadžića ul. br. 9) u 9 sati prije podne bogoslužje na magjarskom, a u 10 sati na njemačkom jeziku.

Izraelitsko bogoslužje.

U sinagogi izraelitske eskanaške bogoštovne opštine u Kosmajskoj ulici br. 51, vršiće se bogoslužje povodom praznika Schewuos 27. i 28. maja ovim redom: Početak svečanosti u subotu u 8 s. po podne, a u nedjelju i ponedjeljak u 10 sati prije podne. U nedjelju njemačka propovijed, a u ponedjeljak prije podne „maskvi“ (molitve za pokoj duša). U ponedjeljak 28. maja u 10:30 prije podne održaće bogoslužje dr. Paul Lazarus, vojni rabiner 11. vojske i to u sinagogi „Bet Israel“, Cara Uroša ulica.

Za nastradale u Gyöngyösu.

Tehničko osoblje c. i k. gubernijske štamparije u Beogradu predalo je našoj redakciji svotu od 82 kruna, koju je skupilo za požarom nastradalo stanovništvo u Gyöngyösu.

Priznanice za pomoć.

Sve priznanice za pomoć za ovaj mjesec izradjene su i mogu se odmah podići u zgradi zapovjedništva Beograd-grad u Kralja Aleksandra ulici broj 7 u sobi broj 57.

Priznanice se izdaju samo od 3 1/2 do 5 1/2 sati poslije podne. Sutra dan po prijemu priznanice od 8 do 11 sati prije podne blagajna c. i k. okružnog zapovjedništva Beograd-grad isplaćuje pomoć.

Karte za meso za juni.

Karte za meso za mjesec juni izradjene su i juče ih je takseno-poresko odjeljenje opštine grada Beograda razdavalo svim kotarevima opštine grada Beograda.

Kotarevi će izdavati karte za meso za idući mjesec gradjanstvu od danas, te se iste mogu primiti u uredima kotarskim istoga dana, kada se primaju i karte za brašno za idući mjesec.

Beogradski orfeum.

Predstave u ovdajšnjem orfeumu završiće se 31. ov. mj. a otpočetke ponova tek u jesen. Predstave još za ovo nekoliko večeri biće vrlo zanimljive, s velikim duhovskim programom.

Javna prodaja.

Po odluci starateljskog suda izložiće se javnoj prodaji zaostavština pok. Pauline Klerić na dan 12. juna 1917. godine u stanu u ulici Studentskoj broj 30. Prodaja će početi u 9. sati prije podne.

Pozivaju se kupci da na ovu prodaju dođu.

Nova kafana u Skadarliji.

Gjorgje Naumović, kafedžija, opšte poznat u cijelom kraju pod imenom „Gjoka stvarno“ sa svoga rada u „Moderno kuhinji“ u Mačedonskoj ulici, sada je preuzeo poznatu kafanu „Vuk Karadžić“ u Skadarliji — Ružina ulica br. 5, koju je iz temelja preuredio i snabdjeo novim namještajem, tako da sada u svakom pogledu pruža potpuno nov izgled. „Gjoka stvarno“ je ovih dana počeo rad te se sada stalnoj i obilnoj posjeti od strane svojih starih gostiju iz „Moderne kuhinje“.

Izvištaj prijavnog ureda.

Prijavljeno 99, objavljeno 36, selidaba 51, u hotelima prijavljeno 117, objavljeno 159, ostaje u hotelima svega 327 prijavljenih stranaca.

Narodna privreda.

Prskanje loze protivu plamenjače (peronospore).

(Svršetak).

Čorba za prskanje rastura se po zelenim dijelovima loze prskanjem sa naročito udešenim za to spravama — prskalicama. Inade vrlo raznih sistema prskalice, koje se u glavnom mogu sve podijeliti u dvije kategorije: prskalice za manje i veće vinograde. Prskalice za manje vinograde, koje sadrže najviše 14 litara čorbe, nosi radnik na svojim leđima i sam pumpanjem rasturava čorbu. Sa ovim se prskalicama može dnevno isprskati oko jedan hektar vinograda, naravno kad prskalice nije automatska. Prskalice za veće vinograde prenose se obično na naročito udešenim kolima ili pak na konjskim leđima. Posljednja vrsta prskalice podesna je za vinograde na strmim položajima, na kakvim se obično podižu vinogradi u Srbiji, ove prskalice rade automatski tj. pod pritiskom vazduha, a sastoji se iz dva rezervoira od kojih svaki sadrži oko 70 litara čorbe. Cijeli se ovaj aparat može podesavati prema načinu gajenja loze, odstojanju čokota itd.

Da bi uspjeh prskanja protivu plamenjače bio što sigurniji treba izvršiti prskanje na vrijeme, rasturiti čorbu u što finijim kapljicama i na posljedku treba izvršiti prskanje cijelog vinograda u što je moguće kraćem vremenu.

U početku ovog članka je rečeno, da se gljivica peronospora ne može ničim uništiti, ako je već prodrla u list, grozd ili u opšte u koji zeleni dio loze. Međutim je dokazano, da se peronospora može pojaviti vrlo rano s proljećem, ako su samo povoljne pogodbe za njeno razviće. Za to treba poprskati lišće vrlo rano, jer se samo na taj način može lozu sačuvati od plamenjače. Ali time nije

činjeno sve, jer se peronospora ne javlja samo jedan puta nego nekoliko puta preko godine, pošto čorba za prskanje ne može, a ni ne traje dugo na lišću, a s druge opet strane izbija novo lišće, potrebno je lozu češće prskati i starati se, da na listu inade uvijek dovoljno krečne čorbe. Osobito u kišnim i u jako vlažnim godinama treba često prskati vinograd, svakih deset do petnaest dana, a osobito u vremenu od polovice maja do cvjetanja. U sušnim godinama dovoljno su tri prskanja. Za prvo prskanje potrebno je, da se uzmu dva kilograma galice na sto litara vode, jer je za vrijeme prvog prskanja list vrlo nježan, sočan i neobično pogodan za razvijanje plamenjače, a isto vrijedi i za doznija prskanja, ako je godina vlažna; u sušnim godinama dovoljan je jedan kilogram galice na što litara čorbe.

Lišće na lozi treba da je pokriveno što moguće finijim kapljicama čorbe za prskanje, jer onda i čorba bolje djeluje i duže se vremena zadržava na lišću. Ako se čorba rastura u krupnim kapljicama ne samo što ona teže prijanja za list i što se više troši nego se i lakše ljuska i otpada samo od sebe kad se osuši. U koliko je mlaz kraći, odnosno u koliko je sjak prskalice bliži lišću, koje se prska u toliko će padati krupnije kapljice na lozu i obratno. Zato kad se prska vinograd ne smije se prići sasvim blizu čokota, nego pustiti da mlaz pada na lišće sa izvjesne visine i da ga kao oblak od magle obavije sa sviju strana kapljicama. Samo prskanje treba vršiti lagano i pažljivo.

Kad je vrijeme povoljno za peronosporu (vlažno i maglovito) i loza je u stanju da primi tu bolest, treba prskanje izvršiti što prije i bez odlaganja. Ako se propusti zgodno vrijeme ili ako se prskanje suviše produži bilo iz kojeg razloga prodrijeće klice u list i onda je teška, bolje reći nemoguća borba protiv peronospore. Često se događa, da u vrijeme kad bi trebalo prskati lozu padaju kiše. Obično tada vinogradari odlažu prskanje dok kiša stane, ali dok oni čekaju ne čeka peronospora. Ne treba zaboraviti, da prskanje loze daje odlične rezultate kad se vrši i po kišnom vremenu, osobito onda, kad u kratkim razmacima vremena čas pada kiša, čas sija sunce. Ako se primijeti, da je bolest na kom listu već uhvatila korijena, treba bez odlaganja odmah prskati, da bi se bar sačuvalo ostalo zdravo lišće, i na taj način ograniči širenje peronospore. Samo onda kad se sasvim napusti prskanje vinograda, raširiće se bolesti požutjeti i odpasti svo lišće — propasti one godine grozdje, a do godine i vinograd.

Izložba poljoprivrednih strojeva u Beogradu.

Srbija je jednako za Austriju kao i za Ugarsku bila važno tržište za poljoprivredne strojeve.

Geografski položaj ove balkanske države kao i izvjesna sličnost poljoprivredne produkcije ovoj i južnoj Ugarskoj određivalo je, da Srbija najveći dio svoje potrebe na poljoprivrednim strojevima i ostalo orudje nabavlja u mirno vrijeme iz Monarhije. Ratnim položajem uvjetovano ograničenje u produkciji primijenilo je razumije se, i prilike u pogledu prodavanja strojeva, te je danas manje u interesu austrijskih i ugarskih producenata nego li srpskih gazda, da strojeve i ostalo orudje importiraju u Srbiju iz Monarhije.

Središtu za promet robe vojne glavne gubernije uspjelo je kod vlada Monarhije ishoditi izvozne kontigente za poljoprivredne strojeve, te je u svrhu lakšeg razvijanja trgovine sa strojevima privela u život jedan prodajni ured u Beogradu pod imenom „Mjesto za prodaju poljoprivrednih strojeva središta za promet robe“.

Opšte je poznata činjenica, da se poljoprivrednici vrlo teško odlučuju na kupnju potrebnih strojeva na osnovu cjenika, te da im je mnogo milije, ako robu prije kupnje mogu lično pregledati. Da se toj želji srpskih poljoprivrednika udovolji, priredjuje središte za promet robe u prostorijama spomenutog mjesta za prodaju poljoprivrednih strojeva (ulica Kneza Mihajla br. 50) permanentnu izložbu poljoprivrednih strojeva i ostalog potrebnog orudja.

Biće izložene: parne mašine za mlacenje, parne mašine pomoću motorskog pogona, Goeppeleove mašine za mlacenje, mlaticice sa ručnim pogonom, „Trieri“ za razne vrste žita, sijalice za konjsku pregu, sijalice na ruke, plugovi, sječkarice, vjetrenjače, mašine za runjenje kukuruza na pogon i na ruke, „kultivator“, i mašine za grabljanje sijena.

Ulaz u izložbu u svrhu razgledanja strojeva svakome je slobodan.

Sve po bliže podatke o prodaji i uslovima dobave daje središte za promet robe (Saborna ulica 16).

Maksim Gorkij za svjetski mir.

Husarski nadporučnik dr. Šandor Szilard vratio se iz Rusije u Ugarsku, izmijenjen kao zarobljeni ratni invalid. Ratni dopisnik „Berliner Tageblatta“ — Leonhard Adelt — saopćuje svoje misli šta mu je dr. Szilard pričao o Maksimu Gorkom. Donijećemo u prijevodu taj interesantan članak:

Tokom čitavog rata Maksim Gorkij otvoreno se priznavao protivnikom rata i nbornikom međunarodnog izmi-

renja. Mirovna je stranka u njemu našla jakog oslonca, pa je Gorkova ličnost mnogo pomogla širenju pacifizma u ruskoj narodu.

Ruski sanitetski vojnici nadjoše nadporučnika Szilarda na bojnome polju s razmrskanim nogama, te ga pokupiše i prenijehše u bolnicu u Moskvi. Ovdje je Szilard čitava tri dana ležao u nesvijesti. Kad je došao k sebi, prvo što je vidio bijaše jedan nepoznat čovjek, u odjeći ratnog vidara, sa dugim, crnim kosama, u natrag počeslanim, kao što je ruski običaj, i s tužnim, a milim pogledom. Taj je čovjek sjedao do njegova kreveta. Kao što su poslije pričali ranjenome austro-ugarskome oficiru, nije se za čitava tri dana i tri noći maknuo od njegova kreveta. I poslije toga, kad se Szilard lagano oporavljao, svako bi jutro taj čovjek ušao u bolničku dvoranu i tu bi na glas izmolio jednu molitvu. Pet ranjenih ruskih oficira, koji su ležali u istoj dvorani, tu bi molitvu za njim od riječi do riječi izmolili. Svi su u dvorani bili duboko ganuti. Ruski liječnik kazivao je ranjenome austro-ugarskom oficiru, da je onu molitvu sastavio i spjevao u stihove onaj čudni vidar. Na Szilardovu molbu, ruski je liječnik preveo tu molitvu na francuski jezik, jer Szilard nije bio vješt ruskome. Molitva je bila namijenjena svim ranjenicima bez razlike narodnosti, a svršavala je ovim riječima: „Svi su nesrećnici braća“. Zatim je liječnik upitao Szilarda: „Zar ne znate, ko je naš počasni vidar? Jeste li ikad šta čuli zboriti o Maksimu Gorkom?“ Kad je Szilard te riječi razumio, zamolio je liječnika, da ga predstavi Gorkom. Ruski pjesnik zasjede na rub kreveta, a liječnik je služio tumačem Szilardu i Gorkom. Razvio se razgovor o ratu. Gorkij je rekao: „U ovo doba, kad se više niko nije bojao Boga, izbio je odjednom iz zaboravi drevni bog rata. A sad, eto, sve pokošeno leži: kultura, zvanje, literatura, umjetnost, narodna privreda i socijalna politika. I kao god što Jevreji o velikom postu koprenom pokrivaju glavu, da vide Boga u tami, tako sada čitava Evropa, ljudi, žene i djeca, ne vide drugog već rat. Ali taj je rat ratni bog iskupitelj — ne za nas, jer iz naših srdaca teče krv, već za našu djecu u bliskoj budućnosti. On će im nametnuti sasvim druge običaje i sasvim druge krijeposti. Niti naš rad niti naš ideal nijesu bili onakovi, kakovi su trebali da budu. Oskudjevala nam je ljubav za bližnjim. A sad će svi narodi uzajamno se ljubiti, natjerani na to zajedničkom boli. Najbližnji internacionalizam ne će biti socijalizam već ljubav bližnjega. To sigurno znam. Vjerujem da već sviće doba bratstva i u to vjerujem tako tvrdo kao i u Boga.“

I kad je Gorkij svečano izustio te riječi, nalik na zakletvu, prigne se teško ranjenome, poljubi ga i odo. Tri dana poslije jedna bolničarka donese Szilardu lijepo uvezanu knjigu. To je bilo rusko izdanje Gorkovog romana „Majka“, što ga Maksim Gorkij najviše cijeni i ljubi. Na prvoj stranici bio je vlastoručni potpis Gorkov, u ruskoj azbuci, a na drugoj ova posveta: „Mome bijednome ranjenome ugarskome bratu, husarskom nadporučniku u trećoj sobi u petom krevetu“. Na kraju romana Gorki bijaše perom nadodao molbu iz Očenašja: „Pridi k nama kraljevstvo Tvoje.“

Razne vijesti.

Gospodja ili gospodjica?

U Frankfurtu na Maini obrazovalo se agitaciono središte, kome je zadatak da uvede u običaj, da se u buduću sve odrasle ženskinje nazivaju gospodja. Ovo je društvo u brzo postiglo velike uspjehe, jer je već u više njemačkih država neudatima priznato pravo da se zovu „gospodje“.

Ovo je svakako jedan korak u napred u ženskom pokretu na jednom polju, koje su do sad borci za ženska prava zanemarili, i ako pitanje oslovljavanja nije samo spoljna stvar, već nešto, što tako duboko zadire u društveni položaj ženin, da se upravo čovjek mora čuditi, kako to da već odavna nijesu sva feministička udruženja svjetska tražila tu reformu. Jer u pre'azu od „gospodjice“ u „gospodju“ je tako reći simbolički izraženo sve, za čim teži ženski pokret, t. j. ocjena žene kao državnog gradjanske ličnosti a ne kao polnog bića. Svagda je do sad bio kamen spotačanja feminizma taj, što je u današnjem od muškinja organizovanom društvu ženskinju priznavana polna čast, priznavana polni moral, dok je čast muškaraca bila gradjanske ili prirode njegovog poziva, njegovog zanimanja, svakako čast, koja je potpuno nezavisna od njegovog svojstva polne prirode. Niko od uvidjavnih ne može se oglušiti prema toj žalbi. Ali baš zato je trebalo još mnogo prije nastojati, da se u nazivanju ženskinja izbjegava sve ono, čime se ukazuje na seksualno stanje osobe. Otvorenost, kojom se pomoću titule „gospodjica“ u prvi mah ističe, da dotična osoba još nije udata, sa svim je izlišna, pa često puta i neprijatna, naročito u slučajevima, kad se ta osoba nalazi u drugom stanju ili kad ne krije lukavički svoj odnos prema muškima, s kojim provodi zajednički život kao njegova žena. Oslovljavanje takre osobe titulom „gospodjice“ je upravo slabo skri-

vena uvreda; i tek je ovaj rat istakao potrebu, da se tome doskoči. Bilo je djevojaka i zaručnica, koje su, praštajući se od dragana koji polazi u boj, htjele da imaju zalogu svoje ljubavi, da imaju dijete, koje će nositi ime draganovo i opominjati je na njega i u slučaju ako se ovaj ne vrati sa bojišta, i vjerovatno baš zbog toga, što ti slučajevi nijesu bili rijetki, a s obzirom na dragocjenost svakog novorođenčeta da je i ponikla i sazrela misao, da se svim odraslim ženskanima prizna pravo da nose naziv „gospodja“.

U ostalom titula „gospodjice“ je novijeg porijekla i nije bila poznata starijim generacijama, pa je ipak danas već izgubila onaj svoj otmjeni značaj, koji je u početku imala. Ozbiljnim, obrazovanim i ne odveć mladim „gospodjicama“, svakako da ta titula ne zvuči baš najprijetnije, te bi je već s toga trebalo ukloniti. Igranije po samostanima i nadvojvotkinje našeg vladalačkog doma nose titulu „gospodja“, ma da su neudate.

Drukče stoji ta stvar, kad se posmatra s pravničkog gledišta. Titula „gospodja“ nije odlikovanje, koje podjeljuje vladaoći i vlade, ali nije ni takva, da se može samovoljno prisvojiti, jer je tome za sad protivan kazneni zakon. Ali i tome se može doskočiti. Zakon kazni samo onog, koji sebi samovoljno prisvaja titulu, koja mu po zakonu ne pripada, ali ne i onoga, koji tu nelegalnu titulu nekome pridjeva. Na primjer, ja ne smijem da se nazivam profesorom, ako nijesam za profesora zvanično osposobljen, ali, ako me neko oslovi titulom profesora, on će sigurno ostati nekažnjen. Prema tome, to je pitanje stvar društvena. Treba samo društvo da usvoji običaj, da se odrasle ženske oslovljavaju sa „gospodjo“, pa je stvar svršena. Običaj bi se u brzo pretvorio u pravo, o kome bi zakonodavstvo moralo da vodi računa, pa i da ga uzakoni.

Posljednje brzojavne vijesti.

Austro-ugarski večernji izvještaj.

Kb. Beč, 25. maja.

Javila se iz glavnog stana za ratnu štampu: Na S o č i t r a j e b o r b a d a l j e. U ovaj čas razvila se bitka do najveće žestine.

Njemački večernji izvještaj.

Kb. Berlin, 25. maja.

Na artoiskom frontu uz A i s n u i u zapadnoj Champagni traje topnička borba sa promjenljivom snagom. Na istoku nema ništa osobito.

Otvorenje carevinskog vijeća.

Kb. Beč, 25. maja.

Prema saopštenju večernjih listova biće svečano otvorenje carevinskog vijeća u prisustvu Njegovog Veličanstva cara Karla na 31. ov. mj. u 1 sat poslije podne.

Izvoljski — poslanik u Londonu?

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“) Rotterdam, 25. maja.

Prema jednoj Reuterovoj vijesti, imenovan je Izvoljski za ruskog poslanika u Londonu.

Događaji u Perziji.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“) Stockholm, 25. maja.

O posljednjim događajima u sjevernoj Perziji javlja „Utro Rossij“: Nakon što je buknuła revolucija, dignuti su od ondješnjih Rusa sa svojih mjesta svi ruski konzuli u Perziji. Tako je faktično odstranjeno diplomatsko zastupstvo Rusije u Perziji.

Potpisivanje ratnoga zajma

je

najpreča dužnost.

